

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ας αναθρέψουμε σωστά τους γιους μας

Πολλοί άντρες – και δυστυχώς ζουν ανάμεσά μας – επιβεβαιώνουν τον αντρισμό τους συμπεριφερόμενοι βίαια προς τις γυναίκες. Αυτή η έμφυλη βία είναι αποτέλεσμα των σεξιστικών προτύπων με τα οποία πολλοί γονείς μεγαλώνουν τα παιδιά τους. Κατά τον Bandura (1989) και την θεωρία της κοινωνικής μάθησης, η διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα(αρσενικό – θηλυκό) δεν γίνεται αντιληπτή στα παιδιά μόνο από τις διαφορές στην εμφάνιση και την συμπεριφορά αλλά διδάσκονται και από τους γονείς τους με τις αναμενόμενες από αυτά συμπεριφορές σε σχέση με το φύλο τους (Τζουμάνη).

Τα τοξικά σεξιστικά στερεότυπα ενισχύονται από την παιδική ηλικία, ακόμα και μέσα από τα έμφυλα παιχνίδια αφού όσα αυτά εκφράζουν, διεισδύουν στην συνείδηση των παιδιών. Η ανάγκη διαφοροποίησης του ανδρισμού από τη θηλυκότητα αντικατοπτρίζεται σε μια ποικιλία προϊόντων για παιδιά. Πολλά από τα παιχνίδια αυτά ενισχύουν στερεότυπες αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων (Κογκίδου). Ο άντρας, λοιπόν, πρέπει να γίνει εξουσιαστικός, ανεξάρτητος, αποτελεσματικός, βίαιος, σκληρός, να μην κλαίει και να μην εκδηλώνει τα συναισθήματά του, ενώ η γυναίκα τρυφερή, ρομαντική, σέξυ, εξαρτημένη, παθητική, συναισθηματική, κατά το δυνατόν μια «γατούλα». Οι τύποι αυτοί των ανθρώπων εγγράφονται στη συνείδησή μας ως φυσιολογικοί και αποτελούν κριτήρια με τα οποία αξιολογούμε τον εαυτό μας και τους άλλους. Άλλωστε, και η κοινωνία αξιολογεί με θετικό πρόσημο τα άτομα που ανταποκρίνονται στα στερεότυπα αυτά, προσφέροντας έτσι άλλοθι και καταφύγιο στις ενέργειές μας ως άντρες. Όλα «μια-χαρά» γίνονται. Όποιος έχει αποκλίνουσα συμπεριφορά από τις επιβαλλόμενες συμπεριφορές και στάσεις, έχει και διαφορετική – απορριπτική -μεταχείριση από την κοινωνία.

Αξίζει να σημειωθεί πως «η διάκριση των φύλων είναι αυτή που καθιστά τα άτομα ανθρώπους στο σύγχρονο πολιτισμό – πράγματι, όσοι αποτυγχάνουν να πραγματοποιήσουν σωστά το φύλο τους κατά κανόνα τιμωρούνται» (Butler,2006). Με άλλα λόγια, όταν οι διαμορφωτικές επιδράσεις αποτυγχάνουν επεμβαίνουν οι μηχανισμοί κοινωνικού ελέγχου. Έτσι το άτομο – φοβούμενο τις επιπτώσεις -, προσπαθεί να επιβεβαιώσει τα χαρακτηριστικά του φύλου του, με κάθε τρόπο. Αυτές οι αντιλήψεις, όμως, διαμορφώνουν μια κοινωνία δυστοπική και ανακόλουθη του καλώς εννοούμενου πολιτισμού. Κοινωνία που έχει το σπέρμα της αδράνειας. Μιας αδράνειας που είναι θεμελιωμένη στην ανθρώπινη ηλιθιότητα.

Και ο σεξιστικός λόγος που καλά κρατεί ακόμα και σε πολλές εκφάνσεις του δημόσιου βίου, επιβεβαιώνει την αδράνεια αυτή.

Στην τηλεόραση, για παράδειγμα, στήνονται γυναικείες αρένες για να διεκδικήσουν τα «θηλυκά» το απόλυτο «αρσενικό», το οποίο παίρνουν ως «τρόπαιο» μετά τον δημόσιο ευτελισμό τους.

Συντηρείται λοιπόν η αντίληψη πως «ανάγκη και στολίδι μόνο τού άντρα» είναι η γυναίκα. Και η αντίληψη αυτή, κανονικοποιεί κάθε μορφής παρενόχληση. Ούτε λέξη για σεβασμό, ούτε ένα ίχνος αξιοπρέπειας. Εμείς συνεχίζουμε να απορούμε για τα φαινόμενα σεξουαλικής παρενόχλησης και έμφυλης βίας εις βάρος των γυναικών. Ας αναθρέψουμε σωστά τους γιους μας πρώτα...

Πολύβιος Πρόδρομος, καθηγητής Νέων Ελληνικών
<https://pelop.gr/as-anathrepsoume-sosta-tous-gious-mas/>

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Έμφυλα στερεότυπα: Η διαχρονική βάση του σεξισμού

Τι μας έρχεται στο μυαλό εν έτει 2021, όταν ακούμε τις έννοιες ισοτιμία, αλληλοσεβασμός, κοινά δικαιώματα φύλων; Οι περισσότεροι θα απαντήσουν, ότι πρόκειται για έννοιες αυτονόητες και κατοχυρωμένες στην πλειονότητα, τουλάχιστον, των σύγχρονων κρατών. Η πραγματικότητα, όμως, όχι μόνο διαψεύδει τη διαδεδομένη αυτή αντίληψη, αλλά και υπογραμμίζει καθημερινά τις ανισότητες, που επικρατούν ανάμεσα στα δύο φύλα.

Όταν ακούμε τη φράση «ανισότητα φύλων», το μυαλό μας πάει αυτόματα στη θέση της γυναίκας, που μόλις τον τελευταίο αιώνα κατόρθωσε μέσα από αγώνες να κατακτήσει τη συνταγματικά, έστω, κατοχυρωμένη ισότητα. Όταν αναφερόμαστε, όμως, σε έμφυλους ρόλους, δεν πρέπει να εστιάζουμε αποκλειστικά στη γυναίκα. Με τον όρο «ρόλοι φύλου» ("gender norms") εννοούμε τις προσδοκίες και απαιτήσεις της κοινωνίας από το άτομο που συνδέονται αποκλειστικά με την ταυτότητα του φύλου του και εκδηλώνονται με τη μορφή στερεοτύπων, που προωθούν κι επιτάσσουν συγκεκριμένες συμπεριφορές για το κάθε φύλο. Για παράδειγμα, τα αγόρια δεν πρέπει να κλαίνει ή τα κορίτσια οφείλουν να προσέχουν την εμφάνισή τους. Και καθώς πολλοί σκεπτικιστές θα σπεύσουν να τονίσουν ότι η διαφορετική αντιμετώπιση των δυο φύλων από την κοινωνία οφείλεται στις βιολογικές τους διαφοροποιήσεις, πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι κοινωνικοί ρόλοι δεν συνδέονται με εκ γενετής χαρακτηριστικά του κάθε φύλου, αλλά με ανυπόστατες επιστημονικά στερεοτυπικές αντιλήψεις. Πρόκειται, λοιπόν, για μια κατανομή ρόλων, η οποία δεν στηρίζεται σε βιολογικές βάσεις, αλλά σε κοινωνικές πεποιθήσεις. Η επίκληση βιολογικών διαφοροποιήσεων απλώς νομιμοποιεί και διαιώνίζει τον κύκλο των διακρίσεων.

Η κατανομή αυτή κοινωνικών ρόλων συνιστά αναμφισβήτητα ένα διαχρονικά παθογενές φαινόμενο, που, ακόμα και στη σημερινή κοινωνία, παραμένει αμετάβλητο. Κι αυτό γιατί είναι βαθιά ριζωμένο στις αντιλήψεις των ανθρώπων κι αναπαράγεται από γενιά σε γενιά μέσω της ανατροφής των παιδιών -συχνά μάλιστα- ασυνείδητα. Οι τρόποι μετάδοσης στερεοτυπικών μηνυμάτων ποικίλουν. Από τη μια πλευρά, υπάρχουν οι λεκτικοί τρόποι, στους οποίους εντάσσονται συμβουλές, όπως: «είσαι αγόρι και πρέπει να προστατεύεις τα κορίτσια», «εσύ είσαι κορίτσι, δεν ακούγεται ωραίο να βρίζεις», «δεν αρέσει στους άντρες να είσαι τόσο αυταρχική», «δεν αρέσει στις γυναίκες να είσαι τόσο ευαίσθητος», καθώς και η χρήση της ταυτότητας του φύλου, με στόχο την προσβολή του άλλου, όπως: «χτυπάς σαν κορίτσι», «κλαις σαν γυναίκα», «βρίζεις σαν άντρας».

Ακόμα σημαντικότεροι, όμως, αποδεικνύονται οι εξωλεκτικοί τρόποι, όπως η ανάθεση διαφορετικών υποχρεώσεων και η αναγνώριση διαφορετικών δικαιωμάτων σε παιδιά, ανάλογα με το φύλο τους. Για παράδειγμα, το κορίτσι θα στρώσει το τραπέζι ή θα βοηθήσει με τις δουλειές στο σπίτι, στο αγόρι απαγορεύεται να παίζει με τα «κοριτσιίστικα» παιχνίδια της αδελφής του, το κορίτσι δεν πρέπει να διατηρεί σχέσεις με πολλά αγόρια, ενώ, από την άλλη, το αγόρι επιβάλλεται από νεαρή ηλικία να ενδιαφέρεται για τις κοπέλες. Ένας ακόμη τρόπος μετάδοσης -ίσως ο πιο άμεσος- είναι τα πρότυπα συμπεριφοράς. Αν το παιδί μεγαλώνει σε μια οικογένεια που επικρατούν οι «παραδοσιακοί», ξεπερασμένοι, θα λέγαμε σήμερα, ρόλοι, είναι λογικό αυτοί να το σημαδεύσουν. Για παράδειγμα, βλέποντας καθημερινά τη μητέρα του ως μια γυναίκα παθητική χωρίς λόγο σε σημαντικά ζητήματα ή τον πατέρα του ως μια υπερβολικά αυστηρή κι απόμακρη φιγούρα, θα υιοθετήσει μελλοντικά παρόμοιες συμπεριφορές. Σε κάθε περίπτωση, οι ανισότητες, που βιώνονται στο οικογενειακό περιβάλλον, εσωτερικεύονται από το παιδί και το συνοδεύουν στην πορεία της ζωής του.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν μερικά μόνο παραδείγματα από τα έμφυλα στερεότυπα, στα οποία εκτίθενται τα παιδιά από τα πρώτα κιόλας χρόνια της ζωής τους. Φυσικά, όσο προχωράει η κοινωνικοποίησή τους, τόσο πολλαπλασιάζονται τα μηνύματα και οι φορείς τους. Η επιρροή των στερεοτύπων αυτών στην προσωπικότητα των ατόμων είναι αναμφισβήτητη. Οι ρόλοι που επιβάλλονται από την κοινωνία στα δυο φύλα συνιστούν εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, καθώς συχνά έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες, αλλά και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους. Η καταπίεση αυτή αρχίζει από μικρή ηλικία (π.χ. ένα παιδί δεν μπορεί να ντυθεί όπως επιθυμεί, αν το ντύσιμο δεν συνάδει με το φύλο του), αλλά και συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου, κλιμακώνεται, μάλιστα, σε μετέπειτα στάδια, δεσμεύοντας τα δυο φύλα σε κρίσιμες για τη ζωή τους αποφάσεις, όπως, για παράδειγμα, όταν μια γυναίκα νιώθει την υποχρέωση να κάνει παιδιά ή ένας άντρας πρέπει να έχει πολλές ερωτικές συντρόφους.

Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας, που ανοίγεται, που ακούει, που αποδέχεται το διαφορετικό, είναι πια καιρός να σπάσουμε τα στερεότυπα και να ξεπεράσουμε τους έμφυλους ρόλους. Πώς; Αφενός προσπαθώντας να απαλλαγούμε οι ίδιοι από αντιλήψεις που μας δεσμεύουν και μας ωθούν στην κατηγοριοποίηση ανθρώπων και ιδιοτήτων. Αφετέρου με το να είμαστε πολύ προσεκτικοί με τα μηνύματα, που μεταδίδουμε, ιδιαίτερα σε παιδιά. Κάτι που στα αυτιά μας ακούγεται εντελώς αθώο και καλοπροαίρετο είναι πιθανόν να μπερδέψει, αλλά και να στιγματίσει ένα παιδί. Πρόκειται για μία από τις περιπτώσεις που η πολιτική ορθότητα λειτουργεί προστατευτικά αποτρέποντας παρεξηγήσεις και παρανοήσεις μηνυμάτων.

Την επόμενη φορά, λοιπόν, που θα θελήσουμε να συμβουλευτούμε ένα παιδί να συμπεριφέρεται όπως αρμόζει στο φύλο του, ας το προτρέψουμε, αντί αυτού, να εκφράζεται όπως ταιριάζει στη δική του ατομική προσωπικότητα, βάζοντας τέλος στη διαιώνιση των έμφυλων στερεοτύπων.

Ιωάννα Λυμιώτη

<https://www.offlinepost.gr/2021/04/07/emfyla-stereotypa-h-diachroniki-vasi-tou-sexismou/>

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΠΙΣΩ ΣΟΥ

Το κοριτσάκι πίσω σου
που 'χει χαθεί στον ίσκιο σου,
λάθος το λογαριάζεις.

Σύντομα θα βγει μια βόλτα μες στην πόλη
χωρίς κρυφό πιστόλι, χωρίς να φοβηθεί.
Κάποια Κυριακή φουστάνι και αέρας
θα ποδοπατηθεί στο διάβα της το τέρας.
Τακούνια για καρφιά,
να εκδικηθεί η ομορφιά.

Αυτή η γυναίκα σπίτι σου
που 'χεις για ισοβίτη σου,
σε λίγο θα σου φύγει.

Σύντομα θα βγει μια βόλτα μες στην πόλη,
θα την κοιτάζουν όλοι, μα αυτή θα αδιαφορεί.
Κάποια Κυριακή φουστάνι και αέρας,
γελώντας θα αφεθεί στο άπλετο φως της μέρας.
Τακούνια για καρφιά,
να εκδικηθεί η ομορφιά.

Καλλιτέχνης: Καραπατάκη Ιουλία:

Συνθέτης: Ντάντος Ορέστης

Στιχουργός: Ντάντος Ορέστης

Έτος Κυκλοφορίας: 2022-03-28

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να αναφέρετε τους παράγοντες που διαιωνίζουν τα έμφυλα στερεότυπα και τη σεξιστική βία, σύμφωνα με το κείμενο 1 (50-60 λέξεις).

20 μονάδες

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, σύμφωνα με το κείμενο 1:

- α. Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης του Bandura τονίζει ότι τα παιδιά μαθαίνουν ρόλους φύλου μόνο από την εξωτερική εμφάνιση.
- β. Η κανονικοποίηση του ρόλου της γυναίκας ως «τρόπαιο» ενισχύεται και από τηλεοπτικά προγράμματα.
- γ. Η απόκλιση από τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά φύλου μπορεί να προκαλέσει κοινωνικές κυρώσεις.
- δ. Η διάκριση των φύλων θεωρείται πολιτισμικά αδιάφορη και δεν επηρεάζει την κοινωνική αξιολόγηση των ατόμων.

σύμφωνα με το κείμενο 2:

- ε. Οι εξωλεκτικοί τρόποι μετάδοσης στερεοτύπων περιλαμβάνουν φράσεις, όπως «κλαις σαν γυναίκα». Ένα παιδί που μεγαλώνει σε περιβάλλον με παραδοσιακούς ρόλους ενδέχεται να υιοθετήσει παρόμοιες συμπεριφορές.

15 μονάδες

B2. Αναφέρετε ένα μέσο πειθούς μέσω του οποίου ο συγγραφέας προσπαθεί να πείσει για τους ισχυρισμούς του λογικά (μονάδες 2) από το κείμενο 1. Παραθέστε και 3 χωρία του κειμένου που πιστοποιούν τη χρήση αυτού του μέσου (μονάδες 6). Θεωρείτε ότι επιτυγχάνει τον στόχο του (μονάδες 2);
10 μονάδες

B3. α. Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα του τίτλου του Κειμένου 1 και πώς επιτυγχάνεται; (μονάδες 5)

B3. β. «Οι ρόλοι που επιβάλλονται από την κοινωνία στα δυο φύλα συνιστούν εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, καθώς συχνά έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες, αλλά και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους.». Να μεταφέρετε την περίοδο λόγου του Κειμένου 2 στην αντίθετη σύνταξη κάνοντας τις αναγκαίες μετατροπές (μονάδες 3) και να επισημάνετε δύο αλλαγές στο ύφος (μονάδες 2).

10 μονάδες

ΘΕΜΑ Γ

Να εντοπίσετε το θέμα που τίγεται στο τραγούδι του κειμένου 3. Είναι επίκαιρο το φαινόμενο που τίγει; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

15 μονάδες

ΘΕΜΑ Δ

Τα έμφυλα στερεότυπα, βασισμένα σε κοινωνικές αντιλήψεις και όχι σε βιολογικές διαφορές, αποτελούν τη ρίζα του σεξισμού και της ανισότητας των φύλων. Παρόλο που η σύγχρονη κοινωνία προωθεί την ισότητα, τα στερεότυπα αυτά εξακολουθούν να επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και τις επιλογές των ατόμων από την παιδική ηλικία. Να αναλύσετε τις αιτίες και τις συνέπειες των έμφυλων στερεοτύπων, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε, προκειμένου να προωθηθεί μια κοινωνία ισότητας και αλληλοσεβασμού σε ένα άρθρο 350-400 λέξεων.

30 μονάδες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Να αναφέρετε τους παράγοντες που διαιώνίζουν τα έμφυλα στερεότυπα και τη σεξιστική βία, σύμφωνα με το κείμενο 1 (50-60 λέξεις).

Σύμφωνα με το κείμενο, τα έμφυλα στερεότυπα και η σεξιστική βία συντηρούνται μέσω της ανατροφής των παιδιών, των έμφυλων παιχνιδιών, της κοινωνικής επιβράβευσης της συμμόρφωσης και της τιμωρίας της απόκλισης. Ο δημόσιος λόγος και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενισχύουν τον σεξισμό, ενώ η κοινωνία συχνά παραμένει αδρανής. Έτσι, κανονικοποιείται η παρενόχληση και εδραιώνεται η αντίληψη της γυναίκας ως υποδεέστερης.

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, σύμφωνα με το κείμενο 1.

- α. Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης του Bandura τονίζει ότι τα παιδιά μαθαίνουν ρόλους φύλου μόνο από την εξωτερική εμφάνιση.
Λάθος
- β. Η κανονικοποίηση του ρόλου της γυναίκας ως «τρόπαιο» ενισχύεται και από τηλεοπτικά προγράμματα.
Σωστό
- γ. Η απόκλιση από τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά φύλου μπορεί να προκαλέσει κοινωνικές κυρώσεις.
Σωστό
- δ. Η διάκριση των φύλων θεωρείται πολιτισμικά αδιάφορη και δεν επηρεάζει την κοινωνική αξιολόγηση των ατόμων.
Λάθος

σύμφωνα με το κείμενο 2

- ε. Οι εξωλεκτικοί τρόποι μετάδοσης στερεοτύπων περιλαμβάνουν φράσεις, όπως «κλαις σαν γυναίκα».

Λάθος

B2. Αναφέρετε ένα μέσο πειθούς μέσω του οποίου ο συγγραφέας προσπαθεί να πείσει για τους ισχυρισμούς του λογικά (μονάδες 2). Παραθέστε και 3 χωρία του κειμένου που πιστοποιούν τη χρήση αυτού του μέσου (μονάδες 6). Θεωρείτε ότι επιτυγχάνει τον στόχο του (μονάδες 2);

Στο χωρίο «Κατά τον Bandura (1989) και την θεωρία της κοινωνικής μάθησης, η διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα (αρσενικό – θηλυκό) δεν γίνεται αντιληπτή στα παιδιά μόνο από τις διαφορές στην εμφάνιση και την συμπεριφορά αλλά διδάσκονται και από τους γονείς τους με τις αναμενόμενες από αυτά συμπεριφορές σε σχέση με το φύλο τους (Τζουμάνη).», ο συγγραφέας αποδίδει νοηματικά τις απόψεις αφενός του Bandura με δήλωση σε παρένθεση της χρονολογίας του έργου του, αφετέρου της Τζουμάνη με δήλωση σε παρένθεση του ονόματός της για να ενισχύσει την άποψή του ότι τα διαφυλικά στερεότυπα δεν βασίζονται σε εγγενή χαρακτηριστικά, αλλά διαιώνίζονται στο πλαίσιο της οικογένειας.

Στο χωρίο «η διάκριση των φύλων είναι αυτή που καθιστά τα άτομα ανθρώπους στο σύγχρονο πολιτισμό – πράγματι, όσοι αποτυγχάνουν να πραγματοποιήσουν σωστά το φύλο τους κατά κανόνα τιμωρούνται» (Butler, 2006)», ο συγγραφέας παραθέτει σε εισαγωγικά αυτούσια τα λόγια του Butler, για να αποδείξει την άποψή του ότι οι άνθρωποι συμμορφώνονται με τα στερεότυπα του φύλου τους όχι επειδή έτσι αισθάνονται, αλλά από τον φόβο του κοινωνικού ελέγχου.

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τεκμήριο της ορθότητας των απόψεών του τις απόψεις προσωπικοτήτων που θεωρούνται αυθεντίας στον τομέα τους. Υποστηρίζει, λοιπόν, τη γνώμη του χρησιμοποιώντας την αξιοπιστία και το κύρος προσώπων αναμφισβήτητης αξίας. Έτσι, ενισχύει τις απόψεις του χάρη στην αναλογία τους με εκείνες των αυθεντιών, αναδεικνύοντας, παράλληλα, την ευρυμάθειά του και την επιστημονική του κατάρτιση. Ως εκ τούτου, κατορθώνει να πείσει για την ορθότητα και εγκυρότητα των θέσεών του.

B3. α. Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα του τίτλου του Κειμένου 1 και πώς επιτυγχάνεται;

Ο τίτλος του Κειμένου 1 «Ας αναθρέψουμε σωστά τους γιους μας», ο οποίος αποτελεί και την καταληκτική πρόταση του κειμένου, εμμέσως αναφέρεται στο περιεχόμενο του κειμένου που αφορά τη διαίωση των

έμφυλων στερεοτύπων μέσω της ανατροφής των παιδιών και διεγείρει την προσοχή και το ενδιαφέρον του αναγνώστη να διαβάσει το κείμενο. Κρίνεται επικοινωνιακά αποτελεσματικός εκπλήσσοντας τον αναγνώστη με την χρήση του ρηματικού τύπου «ας αναθρέψουμε», εφόσον με το α' πληθυντικό πρόσωπο και την υποτακτική έγκλιση καθιστά τον αναγνώστη μέτοχο της προτροπής για σωστή ανατροφή των αρσενικών τέκνων. Το νόημα του τίτλου αποδίδεται, έτσι, με έμφαση, ζωντάνια και αμεσότητα.

B3. β. «Οι ρόλοι που επιβάλλονται από την κοινωνία στα δύο φύλα συνιστούν εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, καθώς συχνά έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες, αλλά και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους.». Να μεταφέρετε την περίοδο λόγου του Κειμένου 2 στην αντίθετη σύνταξη κάνοντας τις αναγκαίες μετατροπές (μονάδες 3) και να επισημάνετε δύο αλλαγές στο ύφος (μονάδες 2).

«Οι ρόλοι που επιβάλλει η κοινωνία στα δύο φύλα συνιστούν εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, καθώς συχνά έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες, αλλά και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους»: Η συντάκτρια με την παθητική σύνταξη προτίθεται να δώσει έμφαση στην ενέργεια του υποκειμένου, στην επιβολή των ρόλων εκ μέρους της κοινωνίας, ενώ, παράλληλα, καθιστά τον λόγο της πιο σοβαρό και επίσημο. Με τη μετατροπή της σύνταξης σε ενεργητική, τονίζεται το υποκείμενο, η κοινωνία που επιβάλλει τους κοινωνικούς ρόλους στα δύο φύλα, ενώ, το ύφος καθίσταται πιο απλό.

ΘΕΜΑ Γ

Να εντοπίσετε το θέμα που θίγεται στο τραγούδι του κειμένου 3. Είναι επίκαιρο το φαινόμενο που θίγει; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

Το τραγούδι πραγματεύεται την προσπάθεια μιας γυναίκας να αποδεσμευθεί από μια καταπιεστική σχέση μέσα στην οποία αντιμετωπίζεται με υποτιμητικό τρόπο. Ο συνθέτης του τραγουδιού έχει επιλέξει το υποκοριστικό «κοριτσάκι» για να αναφερθεί στη γυναικεία αυτή ύπαρξη υποδεικνύοντας έτσι την αδυναμία της μπροστά στον δυνάστη σύντροφο. Το ποιητικό υποκείμενο στην προσπάθειά του να φανερώσει την συμπάθειά του απέναντι στη νεαρή γυναικεία ύπαρξη ταυτίζεται με αυτήν και απευθύνεται σε β' ενικό στον δυνάστη σύντροφό της προειδοποιώντας τον ότι με τη στάση του θα την χάσει, όπως φανερώνει η βεβαιωτική διατύπωση σε οριστική μέλλοντα «σε λίγο θα σου φύγει». Μάλιστα, το «κοριτσάκι» στην 3^η στροφή γίνεται «γυναίκα» μαρτυρώντας την ωρίμανσή της που της επιτρέπει να αναζητήσει την απελευθέρωσή της από τα δεσμά που την περιορίζουν. Στην δεύτερη στροφή, η οποία εμφιαστικά επαναλαμβάνεται στο τέλος αναδεικνύεται η θηλυκή οντότητα αποκτά δυναμική παρουσία, καθώς τα τακούνια, σύμβολο της γυναικείας ομορφιάς και θηλυκότητας μεταφορικά γίνονται καρφιά που εκδικούνται κάθε ανάρμοστη συμπεριφορά απέναντί της.

Οι στίχοι του τραγουδιού αυτού παραπέμπουν σε ένα, δυστυχώς, συχνό φαινόμενο, αυτό της καταπάτησης των δικαιωμάτων των γυναικών και ειδικότερα της κακοποίησης των γυναικών. Δεν είναι λίγες οι φορές που τα μέσα ενημέρωσης μας πληροφορούν για περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, σεξουαλικής παρενόχλησης και γυναικοκτονίας! Παρά τους νόμους για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, η εφαρμογή τους πολλές φορές δεν είναι αποτελεσματική, ενώ οι κοινωνικές προκαταλήψεις παραμένουν ισχυρές, γι' αυτό και στον εργασιακό τομέα παρατηρούνται μισθολογικές ανισότητες και περιορισμένες επαγγελματικές ευκαιρίες.

ΘΕΜΑ Δ

Τα έμφυλα στερεότυπα, βασισμένα σε κοινωνικές αντιλήψεις και όχι σε βιολογικές διαφορές, αποτελούν τη ρίζα του σεξισμού και της ανισότητας των φύλων. Παρόλο που η σύγχρονη κοινωνία προωθεί την ισότητα, τα στερεότυπα αυτά εξακολουθούν να επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και τις επιλογές των ατόμων από την παιδική ηλικία. Αξιοποιώντας δημιουργικά τα κείμενα 1 και 2 να αναλύσετε τις αιτίες και τις συνέπειες των έμφυλων στερεοτύπων, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε, προκειμένου να προωθηθεί μια κοινωνία ισότητας και αλληλοσεβασμού σε ένα άρθρο 350-450 λέξεων.

Έμφυλα στερεότυπα: Η ρίζα της ανισότητας και το στοίχημα της κοινωνίας μας

Τα έμφυλα στερεότυπα αποτελούν μία από τις πιο επίμονες μορφές κοινωνικής αδικίας, που βασίζονται σε λανθασμένες και αυθαίρετες κοινωνικές αντιλήψεις, όχι σε βιολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αυτά τα στερεότυπα παγιώνουν συγκεκριμένες προσδοκίες και ρόλους που επιβάλλονται στα άτομα ανάλογα με το φύλο τους, περιορίζοντας την ελευθερία και τη δυνατότητα έκφρασής τους από την παιδική ηλικία.

Οι αιτίες των έμφυλων στερεοτύπων είναι πολλαπλές και συνδέονται με ιστορικές, πολιτισμικές και κοινωνικές συνθήκες. Παραδοσιακά, οι κοινωνίες είχαν καθορίσει ξεκάθαρους ρόλους: οι άνδρες ως δυνατοί, αποφασιστικοί και κυνηγοί, και οι γυναίκες ως τρυφερές, φροντιστικές και υποταγμένες. Αυτές οι παγιωμένες αντιλήψεις διαδόθηκαν μέσω της οικογένειας, της εκπαίδευσης, των μέσων ενημέρωσης, αλλά και της θρησκείας, δημιουργώντας ένα «κοινωνικό καλούπι» που δύσκολα σπάει. Η οικογένεια συχνά ενισχύει τα στερεότυπα με διαφορετική μεταχείριση αγοριών και κοριτσιών, ενώ τα σχολεία και οι παρέες προωθούν συμπεριφορές που θεωρούνται «ανδρικές» ή «γυναικείες». Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με τις ταινίες, τις διαφημίσεις και τις σειρές, συχνά αναπαράγουν εικόνες που ενισχύουν τα στερεότυπα αυτά, προβάλλοντας άνδρες ως ηγέτες και γυναίκες ως πρότυπα ομορφιάς ή νοικοκυρές.

Οι συνέπειες των έμφυλων στερεοτύπων είναι βαθιές και εκτείνονται σε πολλούς τομείς της ζωής. Στην προσωπική ανάπτυξη, τα παιδιά που μεγαλώνουν υπό τέτοιες επιταγές νιώθουν περιορισμένα, καθώς τους αρνούνται την ελευθερία να εκφράσουν πλήρως τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντά τους. Η πίεση να συμμορφωθούν σε συγκεκριμένα πρότυπα μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλή αυτοεκτίμηση, άγχος και κοινωνικό αποκλεισμό. Στο επαγγελματικό πεδίο, τα στερεότυπα συμβάλλουν στην ανισότητα ευκαιριών, με τις γυναίκες να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προώθηση και συχνά να υποτιμώνται σε θέσεις εξουσίας. Παράλληλα, η επιβολή ανδρικών προτύπων δύναμης και ανεξαρτησίας εμποδίζει πολλούς άνδρες να εκφράσουν την ευαισθησία τους ή να επιλέξουν μη παραδοσιακές διαδρομές ζωής.

Η αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων απαιτεί συστηματική και ολιστική προσέγγιση. Καταρχάς, η εκπαίδευση παίζει καθοριστικό ρόλο. Τα σχολεία πρέπει να προωθούν την ισότητα, να ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη και να διδάσκουν στα παιδιά να απορρίπτουν τα στερεότυπα, επιτρέποντάς τους να αναπτύξουν τις πραγματικές τους ικανότητες και ενδιαφέροντα, ανεξαρτήτως φύλου. Επίσης, είναι σημαντικό να ευαισθητοποιηθούν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί, ώστε να αποφεύγουν τις διακρίσεις και να ενισχύουν την ισότητα μέσα στο σπίτι και στην τάξη. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η διαφήμιση χρειάζεται να αλλάξουν τα πρότυπα που προβάλλουν, δείχνοντας πιο ρεαλιστικές και διαφορετικές εικόνες των φύλων. Τέλος, η πολιτεία οφείλει να θεσπίζει και να εφαρμόζει νόμους που προωθούν την ισότητα και καταπολεμούν τη διάκριση.

Συμπερασματικά, η απελευθέρωση από τα έμφυλα στερεότυπα δεν είναι μόνο ζήτημα δικαιοσύνης, αλλά και προϋπόθεση για μια κοινωνία που σέβεται την ετερότητα και επιτρέπει σε κάθε άνθρωπο να ζει με αξιοπρέπεια και ελευθερία. Μόνο μέσα από την αλλαγή νοοτροπίας και τη συστηματική προσπάθεια μπορεί να οικοδομηθεί ένας κόσμος όπου άνδρες και γυναίκες θα έχουν ίσες ευκαιρίες και δυνατότητες, χωρίς τα δεσμά των παρωχημένων προκαταλήψεων.